

Työväen Arkisto

Toimintakertomus 2000

Kannen kuva:

OTK:n mainosdia 1950-luvulta.

Marraskuussa 1916 suomalainen osuustoimintaliike jakautui aatteellisesti kahtia, kun edistysmieliset osuustoimintahenkilöt perustivat oman keskusjärjestön, Kulutusosuuskuntien Keskusliiton KK:n. Huolimatta yrityksistä pitää SOK:n tukkuliike yhtenäisenä repesi sekin kahtia, kun joulukuussa 1917 edistysmieliset perustivat Osuustukkukauppa OTK:n.

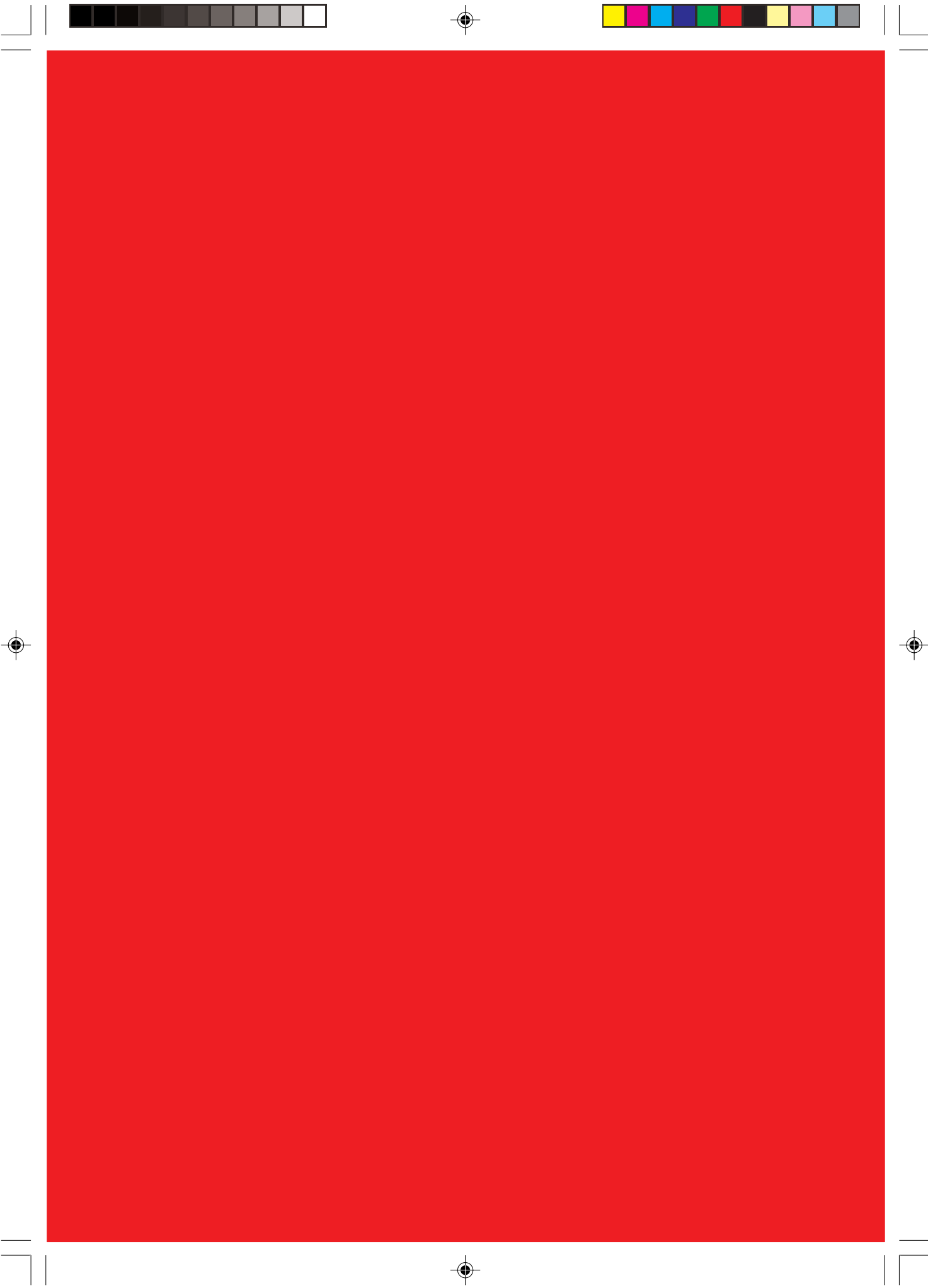
OTK:n ensimmäisiä tuotantolaitoksia olivat viisi silakansuolaamaa, joita vuonna 1918 perustettiin Merikarvialle ja Ahlasiin, ja Helsingissä Vironkadulla v. 1920-1927 toiminut käsityöosasto. OTK:n tuotantotoiminta alkoi laajentua ja kehittyä vuodesta 1925 lähtien, jolloin perustettiin neulomo ja pukimo Helsingin Sörnäisiin. Tampereelle valmistui vuonna 1926 tulitikkutehdas. Seuraavana oli v. 1927 perustamisvuorossa kahvipaahtimo, joka sijoitettiin Sörnäisten teollisuusrakennuksiin.

Tuohon aikaan kuluttajat ostivat paljon raakakahvia, jonka itse paahtoivat. Raáan kahvin ulkonäkö, joka usein oli värjäyksen tai kiilloituksen tulosta, saattoi pettää ostajan. Niinpä kuluttajia täytyikin valistaa eri kahvilaatujen suhteen. Ensimmäisten OTK:n paahdetut kahvilaadut olivat N:o 3, N:o 5, N:o 7 ja N:o 9. ja ne pakattiin jauhamattomana kaksinkertaisiin pergamiinipusseihin. Kahvinpaahtimoa uusittiin 1950-luvulla hankkimalla täysautomaattinen paahdinkoneisto, jolla paahdetun kahvin laatu saatiin pysymään entistä tasaisempänä.

Taitto:Mikko Kosunen

Tummavuoren Kirjapaino Oy, Vantaa 2001

Yleistä

Juhlaa seuraa aina arki. Työväen Arkiston toimintavuodelle olikin ominaista tasainen arkinen työ, joka välillä kiihtyi koviin henkisiin ja fyysisiin suorituksiin. Merkittävin tapahtuma vuonna 2000 oli YARK 2000 -projektin päättäminen. Projektin päätavoite oli saada yhteinen rekisteri Yksityiset keskusarkistot ry:n jäsenarkistojen arkistonmuodostajista internetiin. Vuoden 2001 tammikuussa virallisesti avatussa rekisterissä oli perustiedot lähes 19 000 arkistonmuodostajasta.

Työväen Arkiston toiminnan painopisteet vaihtuvat vuosittain jonkin verran. Arkiston kävijämäärä laski, mutta tiedustelujen määrä ja erikoisesti sähköpostitse tapahtuneet palvelut kasvoivat voimakkaasti. Järjestämis- ja luettelointityössä saatiin valmiiksi STS-pankin, Lasi- ja posliinityöväen liiton, Kunta-alan ammattiliitto KTV:n, Kiljavan opiston arkistot sekä YARK 2000-projektin puitteissa n. 800 arkistonmuodostajan arkistot. Arkistoalan koulutusta annettiin entisen tapaan.

Opetusministeri Maija Rask kävi helmikuussa tutustumassa arkistoon.
Kuva: Veikko Rytönen

Arkisto on ottanut vastaan luovutuksia entiseen tahtiin. Toimintavuonna saatiin suuri luovutus Tradekasta, joka käsitti OTK:n arkiston kuva-kokoelmineen. Suuri kuva-arkisto saatiin myös Demarista. Ammattiyhdistysliikkeen uudelleen organisoitumisen seurauksena saatiin sekä Kiinteistötyöntekijäin Liiton että Teknisten ja Erikoisammattien Liitto Tekerin arkistot.

Työväen Arkiston talous pysyi vuoden aikana jokseenkin tasapainossa. Vuoden aikana saatiin yhteistyöprojektien ja muuta kautta taloudellista tukea seuraavilta tahoilta: Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT:lta, Kemianliitolta, Kunta-alan ammattiliitto KTV:lta, Liikealan ammattiliitolta, Metallityöväen Liitolta, Puu- ja erityisalojen liitolta, Teknisten Liitolta, Teknisten ja Erikoisammattien Liitto Tekeriltä, Viestintäalan ammattiliitolta, Helsingin Kirjatyöntekijäin Yhdistykseltä, Helsingin Työväenyhdistykseltä, Kansan Sivistysrahastolta, Kiljavan opistolta, Osuuskunta Tradeka-yhtymältä, Palkansaajasäätiöltä, Sosialidemokraattisilta Naisilta, Työväenperinne ry:ltä sekä Työväen Sivistysliitolta. Pääministerin erityisavustaja Jorma Westlund ohjasi ystävällisesti merkkipäiväonnittelunsa arkiston hyväksi.

Työväen Arkiston Säätiön kokoonpanossa tapahtui muutos, kun SDP:n hallintopäällikkö Maunu Ihalainen lähti eläkkeelle. Hallitukseen tuli hänen tilalleen SDP:n uusi hallintopäällikkö Risto Salonen. Henkilökunnan piirissä vietettiin merkkipäiviä, kun sekä Risto Reuna että Ulla Tapiovaara-Harppf täyttivät 50 vuotta ja Petri Tanskanen meni naimisiin. Marjaliisa Hentilän väitöskirja "Keikkavaaka ja kousikka" valittiin työväenperinnepäivänä vuoden parhaaksi työväentutkimukseksi.

Opetusministeri Maija Rask kävi erityisavustajansa Tapio Kosusen kanssa helmikuussa tutustumassa Työväen Arkistoon. Onnistuneen vierailun yhteydessä keskusteltiin paitsi Työväen Arkiston, niin myös yksityisluontoisten arkistojen tilasta yleensä. Elokuussa Jussi Kuusamäki ja Taina Tammenmaa Kansallisarkistosta tekivät tarkastuskäynnin Työväen Arkistoon.

Tunnettu työväenliikkeen historian tutkija ja boheemi Heikki Laavola kuoli. Koska hänellä ei ollut lähiomaisia, niin Heikin muistotilaisuus pidettiin 21.3. Työväen Arkistossa.

Arkiston käyttö ja tutkijapalvelu

Tutkijakäyntien määrä väheni edellisestä vuodesta. Kävijöitä oli nyt 1 756. Tiedustelujen määrä sen sijaan nousi selvästi, niitä tehtiin yhteensä 1 224 kappaletta. Näyttää siltä, että tutkijat ovat siirtyneet käyttämään yhä enemmän sähköpostia. On varsin tavallista, että päivystäjä ja tutkijat vaihtavat sähköpostin välityksellä useita viestejä.

Kiljavan opiston opiskelijat kävivät tutustumassa arkiston kokoelmiin. Kuva: Kirsti Saarikoski

Kaiken kaikkiaan toiminnan volyymi pysyi siis entisellä tasollaan. Onkin mielenkiintoista seurata miten yksityisarkistorekisterin saaminen Internetiin vaikuttaa arkiston toimintaan vuonna 2001.

Työväen Arkistossa vieraili vuoden aikana seitsemän ryhmää. Kaukolainoja tehtiin 64 kappaletta eli hieman edellistä vuotta vähemmän. Aineistoa tilattiin tutkijasaliin hieman edellistä vuotta enemmän. Erityisesti mikrofilmien käyttö lisääntyi. Eniten kysyttiin työväenyhdistysten, Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen, ammattiyhdistysliikkeen, vuoden 1918 ja henkilöarkistojen aineistoa. Työväen Arkiston kotisivulle tehtiin n. 10 000 käyntiä.

Arkiston käyttäjäkunnassa ei tapahtunut suuria muutoksia vuoden aikana. Akateemiset tutkijat olivat edelleen selvästi suurin käyttäjäryhmä. Heitä oli 56 prosenttia kaikista käyttäjistä. Harrastajatutkijoita oli 37

prosenttia ja tiedotusvälineiden edustajia 9 prosenttia.

Työväen Arkisto tarjosi työtilat Tikkurilan työväenyhdistyksen historiankirjoittaja Erkki Vasaralle, joka sai työnsä valmiiksi vuoden lopussa. Työväenliikkeen pitkäaikainen toimitsija Ilpo Rossi järjesti oman arkistonsa Työväen Arkistossa. Toimittaja Erkki Wikstenin arkiston järjesti tämän leski Anita Wiksten Ulla Tapiovaara-Harpin opastuksella.

Petri Tanskanen esittelee arkistoa vierailijaryhmälle.

Kuva: Ulla Tapiovaara-Harpi

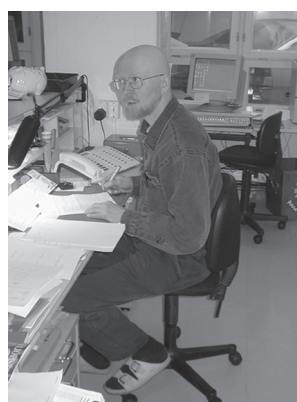
Molemmat arkistot päättyivät Työväen Arkistoon.

Työväen Arkisto oli yleisölle avoinna maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 10 – 16 sekä tiistaisin ja torstaisin klo 10 – 19. Heinäkuussa arkisto pidettiin kesälomien keskittämisen vuoksi suljettuna kolme viikkoa.

Työväen Arkisto vastasi STS-pankkimuseon hoidosta. Museo oli yleisölle auki vain sopimuksesta Merita Pankin aukioloaikojen puitteissa. Vuonna 2000 STS-pankkimuseossa kävi 52 vierasta.

Päivystäjän työ vaatii tarkkaavaisuutta. Veikko Rytkönen päivystää.

Kuva: Ulla Tapiovaara-Harpi

Arkistokokoelmien kartunta ja käyttö

Kertomusvuoden aikana arkisto vastaanotti 106 luovutusta. Suurimpia luovutuksia olivat Helsingin Työväenyhdistyksen, Kiinteistötyöntekijäin Liiton, Teknisten ja Erikoisammattien Liitto Tekerin sekä OTK:n arkistot. OTK:n luovutuksessa tuli suuri kuva-arkisto kuten myös Demarista. Merkittäviä lisäyksiä olivat myös Hilkka Aaltosen luovuttama, SDP:n entisen puoluesihteerin Aleksi Aaltosen arkisto sekä Pekka Oivion arkisto.

Useat suuret siirrot sekä seulontaoperaatiot vaativat myös paljon fyysisiä ponnistuksia. Vuoden aikana tehtiin kolme suurta seulontaa: Helsingin työväenyhdistys, Kiljavan opisto ja Työväen Sivistysliitto. Myös arkiston normaalissa järjestelytyössä seulottiin paljon aineistoa. Pääasi-

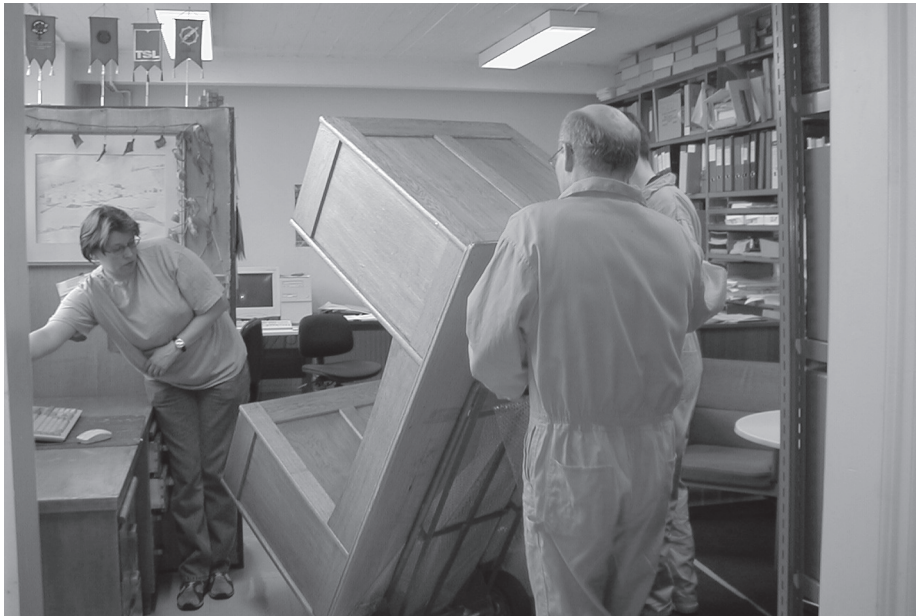

Palkansaajasäätiön asiamiehelle Tuomas Harpille luovutettiin helmikuussa STS:n arkiston arkistoluettelo. Luovuttajina Mikko Kosunen ja Ulla Tapiovaara-Harpp.

Kuva: Kirsti Saarikoski

*OTK:n luovutukseen kuului myös erilaisia asusteita, joita Marjaliisa Hentilä ja Ulla Tapiovaara-Harpf esittelevät.*Kuva: Kirsti Saarikoski

Siirtojen yhteydessä liikuteltiin myös huonekaluja: Kirsti Saarikoski saa uuden työpöydän.
Kuva: Veikko Rytönen

assa tuhottiin tiliaineistoa sekä henkilötietoja sisältäviä hakemus- ym. lomakkeita. Seulottavan aineiston määrä nousi yhteensä yli 4 000 ki- loon. Valtaosa Työväen Arkiston vanhoista lehtisidoksista siirrettiin Tam- pereelle Työväen Keskusmuseoon. Vuoden lopussa varsinaista arkisto- aineistoa oli runsaat 4 500 hyllymetriä. Vuosikartunta oli 100 hyllymet- riä.

Vuoden aikana arkistojen järjestäminen ja luettelointi tietokantaan jatkui. Isoista järjestämisprojekteista saatiin päätökseen Lasi- ja Posliini- työväen Liiton, Kunta-alan ammattiliitto KTV:n sekä siihen liittyvien Kunnallis- ja Sairaala-alojen Työntekijäin Liiton (KSL) ja KTV:n Hel- singin yhteisjärjestön ja niiden alaisten osastojen arkistot, Kiljavan opis- ton sekä Helsingin Työväenyhdistyksen arkistot. Tosin viime mainitusta tuli vuoden aikana suuri lisäluovutus. Kiljavan opiston arkisto järjestet- tiin pääosin paikan päällä. Järjestelytyöstä vastasi Marjaliisa Hentilä apu- naan Kirsti Saarikoski ja Annariikka Rantala. Seulonta-apuna oli myös oppilaskunnan edustajia.

YARK2000 -projektissa järjestettiin ammattiosastojen ja eri hen- kilöiden arkistoja. Kesätyöntekijät järjestivät pienempiä luovutuksia puskurihyllystä. Projekti- ja kesätyöntekijöiden ohjauksesta vastasivat Ulla Tapiovaara-Harpf, Marjaliisa Hentilä ja Risto Reuna.

Kaiken kaikkiaan kertomusvuoden aikana tietokoneelle luuteloitiin yli 800 arkistonmuodostajan arkistot ja arkistolisäykset. Vuoden 2000 lopussa tietokannassa oli noin 7 500 arkistonmuodostajan luettelot. Ko- konaismäärän muuttumattomuus edellisestä vuodesta johtuu siitä, että lähes kokonaan lehtileikkeistä koostuneita henkilöarkistoja ei enää las- kettu varsinaisiksi arkistonmuodostajiksi. Ne siirrettiin ns. biografica- kokoelmaksi.

Työväen muistitietotoimikunta

Keruut

Sosialidemokraattisten toimittajamuistelmien kerääminen aloitettiin ”Aatteen ammatilaiset” -muistitietokeruuna. Yhteistyössä Kunta-alan ammattiliitto KTV:n kanssa toteutettiin 1.8. – 1.12. liiton jäsenille tarkoitettu ”Me hyvinvoinnin tekijät” -muistitietokeruu, joka keskittyi ammattiyhdistysmuistojen kokoamiseen 1960-luvulta alkaen. Keruuseen lähetettiin 33 vastausta yhteensä 258 liuskaa. Vastauksista 27 oli kirjoitettu tekstinkäsittelylaitteella tai lähetettiin sähköpostina. Tämä kuvaa hyvin muistitiedon keruun muuttumista nykyaikaiseksi. Muista keruista tallennettiin Metallityöväen Helsingin eläkkeensaajien yhdistys MES:n järjestämän keruun vastaussato ”Talvisodan syttymispäivä 1939”.

Koko vuoden keruutulos oli yhteensä 3 687 liuskaa muistitietoa, 49 äänitettä ja 51 valokuvaa yhteensä 149 luovuttajalta.

Muistitietotoimikunnan sihteeri Risto Reuna osallistui Suomen Sosialidemokraattisen Sanomalehtimiesliiton muistelmakeruun suunnitteluun. Reuna esitteli muistitiedon keruuta ja rakennustyöntekijöiden muistelmaharrastusta Siikaranta-opistossa 15. syyskuuta.

Vuoden loppuun mennessä litteroitiin loput Sosialidemokraattisten naisten keruuseen lähetetyt äänitteet. Suurista haastatteluteemoista litteroitiin myös Pohjois-Suomen padonrakentajien haastattelut. Litterointityöt teki pääosin Sirkka Haapoja. Fil. yo Aino Heikkinen järjesti työharjoittelijana muistitiedon liiteaineistot.

Muistitiedon käyttö

Muistitietoaineistoa kysyttiin edelleen vilkkaasti. Suurin yksittäinen käyttäjä oli valtioneuvoston rahoittama ”Sotasurmat 1914 -1922” -tutkimusprojekti. Kokoelmia tilattiin kaikkiaan 366 nidettä. Muistitietoa tiedusteli puhelimitse 123 ja sähköpostitse 7 kysyjää.

Kokoelmien keruista ilmestyi vuoden aikana Kiljavan opiston 50-vuotisjuhla varten tehty Toveriliiton matrikkeli- ja muistitietokirja ”Kiljavan henki”. Sen aineisto perustui vuosina 1996-1998 toteutettuun ”Tiedon lähteillä”-muistitietokeruuseen ja sen tuottamiin

vuosikurssilaismuistelmiin.

Seuraavista henkilöistä sihteeri teki teemahaastattelun; suluissa haastattelun syntymävuosi:

Pentti Ketola (1923)

Päätoimittajan ja puoluejohtajan urani 1949–1976

Heikki Laavola (1944–2000)

Muistotilaisuudessa tehty yhteishaastattelu 1960-1970-lukujen sosialidemokratiasta ja radikalismista: Pertti Haaparanta, Henry Kapulainen, Kimmo Kivelä, Markku Koski, Veli-Pekka Leppänen, Pertti Lumirae, Eeva-Liisa Oksanen, Jarmo Olenius, Hannu Soikkanen ja Juha Sihvola.

Risto Reuna ja Kari Pikkarainen neuvottelussa.

Kuva: Esa Lahtinen

Palkitut muistelijat

Muutoksen porteilla -muistitietokeruun palkintoraati jakoi huhtikuussa 2000 pidetyssä palkintojenjakotilaisuudessa palkinnot seuraaville muistelijaille:

Valma Sarakumpu, Pori (3 000 markkaa)

Konttorityön muuttuminen 1950-luvulta 1980-luvun tietotekniikkaan.

Heikki Laavola (2 000 mk, jäi jakamatta).

Kodin aateperinnön siirtyminen 1960-luvun akateemiseen sosialidemokratiaan.

Seitsemän 1 000 markan palkintoa saivat seuraavat:

Juhani Jääsaari Espoosta, Eero Lempiäinen Liedosta, Saara Palmgren Nokialta, Jorma Pelli Espoosta, Hillevi Salonen Porista, Tuure Säle Nokialta ja Kauko Viitala Espoosta. Saman suuruisen palkinnon sai myös Teknisten Liiton myöntämänä Erkki Viitanen Kokkolasta.

Valokuvakokoelmat ja kuva- projekti

Vuoden 2000 aikana Työväen Arkiston valokuvakokoelmiin kohdistui 106 kuvatiedustelua (1999:145). Tiedusteluja tehneet asiakkaat tilasivat yhteensä 444 kuvakopiota (1999:432), joista digitaalisessa muodossa (skannattuna) toimitettiin 407 eli 92 prosenttia. Vuonna 1999 kuvakopioista 88 prosenttia toimitettiin digitaalisena. Työväen Arkiston kuvaus- ja skannauspalvelut hoiti pääasiassa Petri Tanskanen.

Petri Tanskanen työnsä ääressä.
Kuva: Veikko Rytkönen

Valokuvakopioiden käytön jakautuminen vuonna 2000:

Näyttelyt	11 %
Julkaisut	40 %
Lehdistö	8 %
Televisio	1 %
Videot	8 %
Opinnäytteet	19 %
Muut	11 %
Yhteensä	100 %

Vaikka kuluneena vuonna kuvatiedustelujen määrä laski vuoteen 1999 verrattuna neljänneksen, niin tilattujen kopioiden määrä kuitenkin

kasvoi hieman. Edelleenkin suurin käyttäjäryhmä oli erilaiset julkaisut (historiateokset, väitöskirjat). Opinnäytteet-ryhmän osuus tilatuista kuvakopioista kasvoi poikkeuksellisen suuriksi, kiitos yhden ison tilauksen. Perinteisesti toiseksi suurimman käyttäjäryhmän, lehdistön (sanoma- ja aikakauslehdistö) osuus putosi yli kymmenen prosenttia edellisvuodesta. Vaikka kuvatiedustelujen laski, oli toimitettujen kuvien määrässä edelleen havaittavissa nousua.

Vuonna 2000 Työväen Arkisto sai valtionavun yhteydessä lisärahoitusta määräaikaisen tutkijan palkkaamiseen. Toimihenkilön tehtävänä oli työskennellä valokuvakokoelmien parissa.

STS-kiltalaiset jatkoivat vuoden 2000 aikana STS-pankin valokuvien tunnistamista. Vuoden aikana kiltalaiset kävivät useita tuhansia valokuvia läpi. Mikko Kosunen järjesti STS-pankin tunnistetietoja sisältäviä valokuvia aiheen mukaisesti yhteensä 37 kansiota eli n. 7000 kuvan verran. Projekti jatkuu vuoden 2001 puolella.

Helsingin yliopiston aikuiskoulutuskeskuksen työharjoittelija Mikko Ahvenlampi digitoi ja luetteloi keväällä digitaaliseen kuva-arkistoon 560 työväenyhdistyskuvaa. Annariikka Rantala jatkoi edellisenä vuonna aloitettua henkilökuvien digitointia. Hän skannasi ja luetteloi Rafael Paasion henkilökokoelman kuvat. Myös digitaaliset kuvatilaukset ja pienet

OTK:n luovutuksessa saatiin runsaasti erityyppisiä valokuvia. Kuvassa OTK:n munapakkaamo Turussa vuonna 1938.

Kuva: OTK:n kuvakokoelmat

kuvaluovutukset tallennettiin tietokantaan. Työväen arkiston digitaalinen kuva-arkisto käsitti vuoden 2000 lopulla 6100 kuvaa luettelointitietoineen.

Työväen Arkisto on joutunut sen tosiasian eteen, että arkiston kuvakokoelmat ovat kasvaneet noin 30 prosentilla kuluneen vuoden aikana. Demarin muuttaessa huhtikuun lopulla Paasivuorenkadulta uusiin tiloihin lehti luovutti arvokkaan osan uudemmasta kuvamateriaalistaan Työväen Arkistoon. Luovutus käsitti varovasti arvioiden noin 24 000 valokuvaa työväenliikkeen eri elämäniloilta ja lisäksi yli 3000 urheiluaiheista diaa. Kuvat ovat siistissä järjestyksessä omana kokoelmanaan välittömästi asiakkaiden käytettävissä.

Toinen erittäin iso ja arvokas Työväen Arkiston vastaanottama valokuvaluovutus oli OTK:n kuvakokoelmat, jotka sisältävät noin 54 000 mustavalko- ja värivedosta, noin 9000 diapositiivia ja 1000 negatiivia, yhteensä 64 000 kuvaa. Petri Tanskanen ja Markku-Antti Nieminen järjestivät työparina OTK:n kuvakokoelmat käyttökuntoon. Kokoelmasta on laadittu aiheenmukainen luettelo, joka on arkiston intranetissä html-muodossa ja johon voi tehdä hakuja.

Työväen Arkisto vastaanotti vain viisi valokuvaluovutusta, mutta kuten edellä on mainittu kaksi niistä olivat erittäin suuria. Arkiston kokoelmat kasvoivat yhteensä 88 000 valokuvalla (1999:550). Kaikkiaan Työväen Arkiston valokuvakokoelmissa oli vuoden 2000 lopussa arviolta 330 000 valokuvaa, noin 19 000 diapositiivia sekä liki 13 000 negatiivia.

Näyttelyt ja projektit

Näyttelyt

Työväen Arkisto tuotti vuoden aikana yhden näyttelyn. Petri Tanskanen toteutti yhteistyössä Pirkko Aron kanssa Sosialidemokratistien Naisten juhlanäyttelyn ”Vuosisadan naisliike 1900 – 2000”. Näyttely oli lyhyt läpileikkaus sosialidemokraattisen naisliikkeen historiaan. Näyttely oli Työväen Arkiston toteuttamista näyttelyistä ensimmäinen, jonka näyttelytaulut taitettiin tietokoneella ja vedostettiin kirjapainossa. Tulevaisuudessa tämä helpottaa ja nopeuttaa näyttelyjen tekemistä, mutta tällä kertaa jouduttiin vielä maksamaan oppirahoja. Arkiston ”taittokoneen” kapasiteetti ei tahtonut riittää, mutta ongelma ratkaistiin loppuvuodesta hankkimalla tilalle tehokkaampi kone.

Petri Tanskanen toimitti syksyn aikana Viestintäalan ammattiliitolle lyhyen historiikin teksteineen ja kuvineen. Historiikin julkistaminen siirtyi vuoden 2001 puolelle

Arkiston näyttelytilassa avattiin keväällä valokuvaaja Gustaf Wahlstenin näyttely, joka oli yleisölle avoinna elokuun loppuun asti. Marraskuussa avattiin Demarin entisen kuvaajan Kalevi Keski-Korhosen valokuvanäyttely ”Kulkijan kuvia”

Gustaf Wahlsten valokuva-näyttelynsä avajaisissa esittelemässä näyttelyään. Näyttelyä katsomassa Tuula Holopainen, Gustaf Wahlsten, ”Watson” ja Seppo Halminen.

Kuva: Kirsti Saarikoski

Yark2000 ja muut atk-projektit

Kymmenen yksityisen keskusarkiston runsaat kolme vuotta kestänyt yhteisprojekti saatiin päätöksen vuoden lopulla, vaikka itse yhteisrekisterin julkistaminen siirtyikin tammikuulle. Yhteisrekisteriin saatiin lähes 19 000 arkistonmuodostajan arkistot ja rekisteriä tullaan täydentämään kahdesti vuodessa tapahtuvalla päivityksellä. Yark2000 – projekti oli malliesimerkki siitä, miten yhteistyöllä voidaan suhteellisen pienin resurssein saada merkittävä lopputulos aikaan. Se oli myös hyvä osoitus nykyaikana suositusta uudesta työ- ja toimintamuodosta, jota kutsutaan verkottumiseksi.

Internet ja intranet

Internetin yleistyttyä yhä useammat tahot alkoivat kehittää sen kautta tapahtuvaa tiedonjakelua. Työväen Arkistossa päätettiin jo vuonna 1999 panostaa internet-palveluihin. Oltiin valmiita siirtymään internet-tekniikan hyödyntämiseen myös arkiston sisäisessä tiedonhallinnassa. Lyhyesti tämä tarkoittaa: käsiteltävät tiedot sijaitsevat palvelin-tietokoneella ja henkilökunta selaa sekä muokkaa tietoja selainohjelman avulla työasemilla. Työaseman selainohjelma lähettää tiedot palvelimelle, jossa palvelinohjelma käsittelee niitä. Tällaista internet-tekniikkaan perustuvaa paikallisverkkoa kutsutaan intranet-verkoksi. Siirtymistä uuteen järjestelmään on vauhdittanut yksityisarkistojen rekisterin toteuttaminen arkiston palvelimelle. Palvelinohjelmisto tekee haun silmänräpäyksessä.

Työväen Arkiston tietokannassa on tiedot yli 7 000 Työväen Arkiston arkistonmuodostajasta. Nämä kattavat valtaosan arkiston aineistosta ja olemme hyvää vauhtia lähestyneet vuonna 1987 asetettua tavoitetta eli tiedot kaikista arkistonmuodostajista ovat tietokoneella. Tuolloin asetettiin tavoitteeksi, että tutkija voi omatoimisesti arkistossa selata arkiston luetteloita tietokoneelta. Lähitulevaisuudessa asiakas voikin tehdä tämän maailmanlaajuisesti internetin välityksellä missä vain.

Siirtyminen uuteen järjestelmään tehdään sopivissa osissa. Vuoden lopulla valmistui ensimmäinen osio eli arkiston laskutusta varten saatiin ohjelmat valmiiksi. Valtaosa muista ohjelmista oli suunnittelu- ja testausasteella ja toteutus siirtyy vuoden 2001 puolelle.

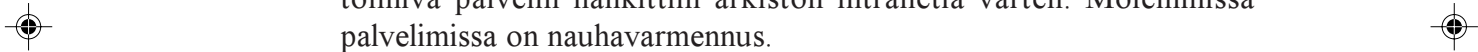
Työväen Arkistossa jouduttiin vuonna 1987 aloittamaan ohjelmistojen kehittäminen omin neuvoin, koska kohtuuhintaisia sovelluksia ei ollut. Työ eteni siten, että Veikko Rytönen teki totuttujen tapojen ja keskustelujen perusteella sovelluksen, jota sitten yhdessä testattiin. Tällöin

nousi usein esiin uusia kehittämistarpeita, jolloin tarvittiin taas uusi sovellus. Näin saatiin arkiston tiedonhallinta-järjestelmää vähitellen kehitettyä. Prosessi meni teoriassa ihan väärin, mutta osoittautui toimivaksi. Näitä kokemuksia tullaan käyttämään hyväksi myös uuden järjestelmän luomisessa. Kysymyksessä on siis jatkuva vuorovaikutus henkilökunnan kesken. Kaikki pääsevät mukaan itse prosessiin. Ohjelmistoja tehtäessä tälle työtavalle on keksitty suuressa maailmassa nimikin ”rapid application development”. Nyt siis ollaan teoreettisestikin oikealla tiellä.

Laitteet

Tietokoneet vanhenevat nykyään muutamassa vuodessa. Erityisesti kuvankäsittely asettaa kovempia vaatimuksia laitteistolle, kuten näyttelyjen valmistamisessa olemme saaneet huomata. Vuoden lopulla osittain omarahoituksella uusittiin laitteita paitsi tehokkuus- niin myös turvallisuussyistä. Arkiston verkkopalvelin uusittiin. Palvelimella ovat nyt ohjelmat ja tiedostot kahdella kovalevyllä. Levyn vikaantuessa kone käyttää varakovalevyä ja hälyttää viasta. Suunnilleen samalla periaatteella toimiva palvelin hankittiin arkiston intranetia varten. Molemmissa palvelimissa on nauhavarmennus.

Yhteistyö

Kotimainen yhteistyö

Kotimaisessa yhteistyössä on etusijalla ollut yksityisarkistojen ja erityisesti 80-prosenttisten valtionapuarkistojen tiivis yhteistyö. Vuonna 1999 perustettu ja vuonna 2000 virallisesti toimintansa aloittanut Yksityiset keskusarkistot ry.- De privata centralarkiven r.f. on toiminut tämän yhteistyön koordinaattorina. Arkistonjohtaja Esa Lahtinen on toiminut tämän yhdistyksen puheenjohtajana. Yksityisarkistojen yhteistyön tärkein tulos oli yksityisarkistorekisterin aikaansaaminen, mutta yhteistyötä on tarvittu moneen muuhunkin toimintaan. Yhdessä on yritetty vaikuttaa arkistoalan huonoon palkkaukseen ja pieniin toimintaresursseihin. Yksityisarkistot pyrkivät yhdessä Sota-arkiston kanssa järjestämään työllisyyskoulutusta arkistoalalle. Tämä Uudenmaan TE -keskuksen kanssa suunniteltu projekti ei kuitenkaan ole edennyt toteutusasteelle.

Yksityiset keskusarkistot ry järjesti SLS:n tiloissa kaksi koko päivän seminaaria, joiden suunnittelussa ja toteutuksessa Veikko Rytönen, Esa Lahtinen ja Marjaliisa Hentilä olivat mukana. Ensimmäinen seminaari käsitteli yhteisrekisteriä ja toinen henkilöarkistoja.

Opetusministeri Maija Rask, arkistonjohtaja Esa Lahtinen ja ministerin avustaja Tapio Kosunen keskustelemassa ministerin vierailun yhteydessä. Kuva: Veikko Rytönen

Työväen Arkisto on ollut edelleen yhteistyössä Suomen sotasurmat 1914-1922-projektin kanssa. Alkuperäinen terroritilasto oli koko vuoden lainassa Säätytalolla, missä tiedot syötetään tietokantaan. Siinä olevat tiedot tulevat käyttöön Kansallisarkistossa ja ainakin terroritilaston osalta myös Työväen Arkistossa. Projektilla on ollut käytössään runsaasti muistitiedon kokoelmasidoksia.

*Jussi Kuusanmäki ja
Taina Tammenmaa
Kansallisarkistosta
kävivät elokuussa
tarkastuskäynnillä
arkistossa.*

Kuva: Veikko Rytönen

Pohjoismainen yhteistyö

Pohjoismaiset työväenliikkeen arkistot ja kirjastot ovat säännöllisesti pitäneet yhteyttä viime vuosisadan alkupuolelta lähtien. Pohjoismainen työväenliikkeen arkistokokous pidetään joka kolmas vuosi. Vuonna 2000 kokous pidettiin toukokuussa Kööpenhaminassa. Kokoukseen osallistui Suomesta peräti kahdeksan osanottajaa. Työväen Arkistoa edustivat Esa Lahtinen ja Mikko Kosunen.

Kööpenhaminassa keskusteltiin aluksi arkistojen tilanteista eri maissa. Oli mielenkiintoista todeta, että Suomen ja Ruotsin arkistot, jotka olivat vielä muutama vuosi sitten kaikkein vaikeimmassa asemassa, olivat nyt saaneet ainakin suurimmat ongelmansa ratkaistua. Ruotsin uusi arkistajohtaja Karin Englund oli ajanut arkistossa läpi uuden organisatio- ja työskentelymallin. Ruotsissa oli valtava tilaongelma ratkaistu siten, että Grängesbergistä oli hankittu suuri etäisvarasto. Ongelmana oli erittäin suuri etäisyys Tukholmasta. Suomessahan pahimmat ongelmat on saatu ratkaistua laman väistyessä. Tanskassa toiminta on koko ajan kasvanut, mutta erikoisesti ammattiyhdistysliikkeen perinteisesti voimakas taloudellinen tuki on vaarassa pienentyä. Hankalin tilanne on yllättäen Norjassa, jossa uudella arkistonjohtajalla Knut Einar Eriksenillä on suuria ongelmia, koska arkiston tilat ovat täynnä ja uusia tiloja ei tahdo

kohtuuhinnalla löytyä. Sekä Tanskassa että Norjassa tutkitaan mahdollisuuksia laajentaa perinteistä toimintakenttää ottamalla toimihenkilö- ja akateemiset järjestöt mukaan. Se saattaisi ratkaista omarahoitusongelman molemmissa maissa. Tämä keskustelu on siirtymässä myös Suomeen, ainakin mitä tulee työväenliikkeen kirjastotoimintaan.

Kööpenhaminassa päätettiin uusia työväenliikkeen perinnelaitosten englanninkielinen yhteisesite, joka on pahasti vanhentunut. Seuraava yhteinen kokous pidetään vuonna 2003 Oslossa. Yleisesti ottaen kokouksesta sai taas muutaman hyvän idean, jota voi soveltaa omassa toiminnassa. Tutustuminen Kööpenhaminan yliopiston kirjaston uuteen osaan oli myös erittäin mielenkiintoista.

*Esa Lahtinen
ja Mikko
Kosunen sekä
Pekka Kallio-
koski illanvie-
tossa Kööpen-
haminassa.*

Kuva: Satu
Saarikivi

Työväen Arkiston edustajat jatkoivat matkaansa Kööpenhaminasta Århusiin, jossa pidettiin pohjoismaiset arkistopäivät. Päivien teemana oli tietotekniikan hyväksikäyttö arkistoissa. Päivien anti ei tuonut Työväen Arkiston edustajille mitään uutta tietoa, mutta yleiskuva hahmottui siitä, missä yleisesti ottaen ollaan menossa eri Pohjoismaissa. Toisin sanoen kaikkialla ollaan suurin piirtein samalla tasolla.

Kansainvälinen yhteistyö

IALHI:n (International Association of Labour History Institutions) kokous järjestettiin Oslossa. Sieltä lähtikin varsinainen pohjoismainen kierros liikkeelle, sillä seuraava kokous vuonna 2001 on Tampereella ja vuoden 2002 kokous Tukholmassa. Suomesta oli Oslossa ennätysasuuri delegaatio: Marjaliisa Hentilä ja Esa Lahtinen Työväen Arkistosta, Pekka Kalliokoski Ammattiyhdistysarkistosta, Pontus Blomster ja Kimmo Kestinen Työväen Keskusmuseosta sekä Aimo Minkkinen Lenin-museosta. Suuren delegaation yhtenä syynä oli tietysti se, että seuraava ko-

kous pidetään Tampereella, jossa pääjärjestäjänä on Työväen Keskus-
museo.

Varsinaisen vuosikokouksen anti oli kevyt, koska mitään valintoja ei tehty. Uuden pääsihteerin ja koordinaatiokomitean valinta tapahtuu Tampereella. Kokouksissa esitellään yleensä järjestäjämaan työväenliikkeen historiaa ja arkistoa. Suomalaisille tämä oli tietysti kovin tuttua asiaa. Norjan työväenliikkeen historiaa käsittelevän alustuksen yhteydessä Marjaliisa Hentilä onnistuikin provosoimaan vilkkaan keskustelun natsien miehitysjästä Norjassa toisen maailmansodan aikana. Kokous päättyi päivän retkeen Kongsbergin vanhoille hopeakaivoksille.

Työväen Arkisto ei pitkästä aikaa lähettänyt edustajaa Linziin ITH:n vuosittaiseen tutkijakokoukseen, koska kokouksen teema ei ollut Suomen kannalta millään lailla relevantti. Työväen Arkiston edustaja on yleensä osallistunut näihin kokouksiin vuodesta 1986 alkaen.

Tässä vaiheessa vielä naurattaa: Kimmo Kestinen ja Pontus Blomster Työväen Keskusmuseosta matkalla hopeakaivokseen.

Kuva: Esa Lahtinen

Henkilöstö ja koulutus

Hallinto

Työvään Arkiston Säätiön hallituksen puheenjohtajana on toiminut Maj-Len Remahl. Muut jäsenet olivat Maunu Ihalainen 1.4. asti, Risto Salonen 1.4. alkaen, Kalevi Sorsa, Tero Tuomisto ja Seppo Vettenranta. Säätiön sihteerinä toimi Esa Lahtinen, kokoussihteerinä Veikko Rytönen, rahavarainhoitajana Maunu Ihalainen 1.4. asti ja sen jälkeen Risto Salonen. Säätiön tilintarkastajina toimivat Lasse Lehti, Marja-Leena Lehtimäki ja Reijo Nuikki.

Työvään Arkiston työntekijät vuonna 2000

Arkistonjohtaja

Esa Lahtinen, FM

Tutkijat

Marjaliisa Hentilä, VTT, virkavapaalla 15.5.-31.8.

Mikko Kosunen, FM, määräaikainen tutkija

Risto Reuna, FL

Veikko Rytönen, FM

Petri Tanskanen, FM

Ulla Tapiovaara-Harpp, FM

Siivooja-arkistoapulainen

Kirsti Saarikoski

Projektityöntekijät

Tellu Laukkanen

Sari Mäkinen, FM, 1.1.-6.3.

Markku-Antti Nieminen, FM, 1.2. alkaen

Sirkka Haapoja, FM, litterointi

Annariikka Rantala, arkistoapulainen

Harjoittelijat ja kesäapulaiset

Mikko Ahvenlampi

Aino Heikkinen

Virpi Hentilä

Ville Hentilä
Anni Lahtinen
Marja Lahtinen
Jari Latva-Pirilä
Hannele Kuronen- de Fernandez
Annariikka Rantala

Koulutus- ja virkistystoiminta

Arkiston työn koordinoimiseksi pidettiin vuoden aikana säännöllisten viikkopalaverien lisäksi yhdistetty pikkujoulu- ja koulutusristeily Tallinnaan. Koulutusristeilyn pääteemoina olivat elektroninen arkistointi ja arkiston intranetin kehittäminen.

*Arkiston
työntekijät
koulutus-
seminaarissa
laivalla.*
Kuva: Annariikka
Rantala

Henkilökunnan koulutukseen panostettiin kuluneena vuonna aikaisempaa enemmän. Henkilökunta osallistui ahkerasti erilaisiin koulutustapahtumiin, seminaareihin ja teemapäiviin. Tämän lisäksi eräät kehittivät henkilökohtaisia taitojaan erityisesti tietotekniikan alalla. Tellu Laukkanen ja Markku-Antti Nieminen suorittivat vuoden aikana arkistohoidon peruskurssin. Marjaliisa Hentilä veti Kiljavan opistolla historiakurssin ja antoi samalla koulutusta opiston henkilökunnalle arkistohoidosta. Ulla Tapiovaara-Harpp piti päivän arkistohoitokurssin Turengissa, jonka järjesti Työväen Sivistysliiton Janakkalan opintojärjestö

Arkiston henkilökunta kävi vierailulla Taideteollisessa Korkeakoulussa tutustumassa elokuvataiteen laitokseen ja korkeakoulun

digitointiprojekteihin sekä tietysti arkistoon. Henkilökunta kävi tutustumassa myös Liikealan ammattiliiton arkistoon. Keväällä koko henkilökunta osallistui Svenska Litteratursällskapetin tiloissa pidettyyn yksityisarkistorekisteriä käsittelevään seminaariin.

Työväen Arkistossa on perinteisesti yritetty kiinnittää huomiota työntekijöiden terveyteen, sillä onhan arkistotyö pölyn ja usein hankalien tai yksipuolisten työasentojen vuoksi vähemmän terveellistä. Arkistoissa valitettavan usein kiinnitetään huomiota yksinomaan säilytettävän aineiston hyvinvointiin ja säilyvyyteen eikä työntekijään. Tietokoneella työskentely aiheuttaa hartia-, niska- ja selkävaivoja. Erityisesti sen vuoksi arkiston työntekijöille pidettiin alkuvuoden aikana ns. niskaselkä-koulu. Fysioterapeutti Kirsi Myller-Pirinen teki kevätkauden aikana työntekijöille voimistelu- ja kunto-ohjelman, jonka seurauksena työntekijät oppivat omatoimisesti ehkäisemään pahimpia niska- ja hartiakipuja. Ilmeisesti harjoituksista oli hyötyä, sillä yhdenkään työntekijän ei ole tarvinnut syyskaudella hakea apua em. kipuhin.

*Esa Lahtinen
fysioterapeutti Kirsi
Myller-Pirisen
käsittelyssä.*
Kuva: Kirsti Saarikoski

Edustukset, esitelmät ja osallistumiset tilaisuuksiin

Marjaliisa Hentilä

Työväen Keskusmuseoyhdistyksen hallituksen jäsen

Kansan Sivistysrahaston valtuuskunnan varajäsen

Työväen historian ja perinteen tutkimuksen seuran graduseminaari 29.1.

Keskusteluohjelma Radio Ainossa myyjättärien sosiaalihistoriasta 2.2.

Baltic Sea Women's Conference 9.3.

Esitelmä "Työläisnaishistorian tutkimus", Talous- ja sosiaalihistorian jatkokoulutus 17.3.

Arkistoyhdistyksen vuosikokous 29.3.

Esitelmä "Naiset historian tutkijoina", Työväenperinne ry:n vuosikokous 28.4.

Sosialidemokraattisten Naisten 100-vuotishistorian julkistaminen Kesärannassa 1.9.

IALHI:n konferenssi Oslossa 6.-9.9.

Sosialismin tulo Suomeen -seminaari 13.9.

Esitelmä "Vastakulttuuri ja arkistot", Hanaa vaan! - Arkistot ja kulttuuri-seminaari 3.11.

Luento "Työllä ei oo kukkaan rikastunna. Naiset kaupan työssä", Helsingin yliopisto 6.11.

Esitelmä "Edvard valppaan henkilöarkisto", Keskustelemme henkilöarkistoista -seminaari 11.12.

Mikko Kosunen

Muikku! Museo ja valokuva- seminaari Jyväskylässä 13.-14.4.

Pohjoismainen työväenarkistojen kokous Kööpenhaminassa 22.-24.5.

Pohjoismaiset arkistopäivät Århusissa 24.-27.5.

Valokuvien kuvailu ja arkistointi 14.9.

Hanaa vaan! - Arkistot ja kulttuuri-seminaari 3.11.

"Koitto-vuosisata kansansivistystyötä"-näyttelyn avajaiset 13.11.

Sähköiset tietoaaineistot ja sähköinen asiointi -teemapäivä 23.11.

Keskustelemme henkilöarkistoista -seminaari 11.12.

Esa Lahtinen

Yksityiset keskusarkistot - De privata centralarkiven ry:n puheenjohtaja

Yark2000 -projektin johtoryhmä

Kansan Sivistysrahaston valtuuskunnan jäsen

Työväenperinne ry:n hallituksen jäsen

Työväen muistitietotoimikunnan varapuheenjohtaja
Työväenkulttuurin neuvottelukunnan jäsen
Puoluesihteeri Kari Laitisen 50-vuotispäivät 4.2.
Työväen muistitietotoimikunnan palkintojen jako 18.4.
Pohjoismainen työväenarkistojen kokous Kööpenhaminassa 22.-24.5.
Pohjoismaiset arkistopäivät Århusissa 24.-27.5.
Kirsti Lumialan 50-vuotispäivät 13.6.
Marja-Liisa Kiljunen 50 vuotta 17.8.
Eero A. Wuori -seminaari 14.8.
UKK-arkisto 30 vuotta Tamminiemessä 15.8.
Esitelmä sukututkimuspäivillä aiheesta "Puoluearkistot-täynnä henkilöhistoriaa." 17.8.
Sosialidemokraattiset Naiset 100 vuotta 31.8.
Sosialidemokraattisten naisten 100-vuotishistorian julkistamistilaisuus Kesärannassa 1.9.
Kiljavan opiston 50-vuotisjuhlat 1.9.
IALHI:n kokous Oslossa 6.-9.9.
Sosialismin tulo Suomeen -seminaari 13.9.
Siltavuoren avajaiset 18.9.
Työväen Sivistysliiton uusien tilojen avajaiset 18.9.
Kuulutko sukuuni - sukututkimustapahtuma Vantaalla 14.-15.10.
AKT:n historian julkistamistilaisuus 28.11.
Keskustelemme henkilöarkistoista -seminaari 11.12.
Tikkurilan Työväenyhdistyksen historian julkistaminen 14.12.

Tellu Laukkanen

Sosialidemokraattisten Naisten 100-vuotisseminaari ja pääjuhla 2.9.
Kansainvälinen Solidaarisuussäätiö 30 vuotta 18.11.

Risto Reuna

Työväen muistitietotoimikunnan sihteeri
Suomen Maaseututyöväen Liiton historiatoimikunta
Postiliiton historiatoimikunta

Veikko Rytönen

Yark2000 -projektin työryhmä
Alustus yksityisarkistorekisterin esittelytilaisuudessa 15.5.
Alustukset henkilökunnan koulutusristeilyllä 7.-8.12.

Petri Tanskanen

Työväentutkimus-lehden toimituskunta

Väinö Tanner 120 vuotta -työryhmän jäsen
Äänitearkistopäivät Kaustisilla 6.-7.4.
Muikku! museo ja valokuva-seminaari Jyväskylässä 13. - 14.4.
Sosialidemokraattisen naisten 100-vuotishistorian julkistamistilaisuus
Kesärannassa 1.9.
Valokuvien kuvailu ja arkistointi - seminaari 14.9.
"Koitto-vuosisata kansansivistystyötä" -näyttelyn avajaiset 13.11.
Suomen Työväen Musiikkiliiton 80-vuotisjuhlat 25.11.
Aineistoriihi 2000-seminaari SKS:ssa 4.12.
Arkistoyhdistyksen koulutusseminaari Tampereella 15.12.

Ulla Tapiovaara-Harpe

Julkisuus ja arkistot - teemapäivä 12.1.
Työväen muistitietotoimikunnan palkintojen jako 18.4.
Ammattia oppimassa. Tieto, taito ja oppiminen työelämässä -seminaari
Voionmaan opistolla 28.-29.8.
Hanaa vaan!-arkistot ja kulttuuri-seminaari 3.11.
Sähköiset tietoaineistot ja sähköinen asiointi -teemapäivä 23.11.
"Koitto-vuosisata kansansivistystyötä" -näyttelyn avajaiset 13.11.
Naiskuoro Elegian (STM) 80-vuotisjuhlakonsertti 25.11.
Arkistoyhdistyksen koulutusseminaari Tampereella 15.12.

Julkaisut

Marjaliisa Hentilä

Sukututkimus yksityisissä keskusarkistoissa. Mitä ovat yksityiset
keskusarkistot? Artikkelit Jussi Kuusanmäen ystäväkirjassa: Kuusan Mäki
Helsinki 2000
Arkistolaitosten arkistolaitos, Arkistoviesti 2/2000
Palstalaisista omakotiasukkaiksi. Vanhakartanon omakotiyhdistys 1950-
2000. Vantaa 2000 (161 s.)
Kansannaisen tie marttakonsulentiksi. Kirjassa: Keulakuvia ja
peränpitäjiä. Vanhan ja uuden yhteiskunnan rajalla, SHS, Helsinki 2000
Useita artikkeleita Keski-Pohjanmaa-lehdessä ja Pyhäjärven Sanomissa.

Markku-Antti Nieminen

Metallityöväen osasto 77:n 50-vuotishistoriikki

Petri Tanskanen

Taitureista tietotekniikkaan. Historiavihko Viestintäalan Ammattiliitolle.
Julkaistaan vuonna 2001.

*Risto Reuna ja Marjaliisa Hentilä kuuntelevat Esa Lahtisen pitämää
onnittelupuhetta Riston 50-vuotispäivillä huhtikuussa.*

Kuva: Kirsti Saarikoski

*Saavutettuaan 50
vuoden rajapyykin Ulla
sai työtovereiltaan
potkulaudan meno-
välineeksi.*

Kuva: Kirsti Saarikoski

Liitteet

- 1. Arkiston käyttö
- 2. Arkiston käyttäjät
- 3. Luovuttajat
- 4. Graafiset esitykset
- 5. English Summary

1.Arkiston käyttö

Tutkijakäynnit	1 756
Tiedustelut	1 224
Valokopiot	7 890
Ryhmäkäynnit	7
Kaukolainat	64
Luovutukset	106

Käytetty aineisto

Kansiot ja sidokset	1 705
Mikrofilmit	124
Muistitieto	366
Lehdet	207
Valokuvat	444

Tilattujen kansioden ja mikrofilmien jakautuminen aihepiiriin mukaan

Työväenyhdistykset	393	21 %
Sos.dem. puolue	333	18 %
Ammattiyhdistysliike	254	14 %
Vuoden 1918 arkisto	230	12 %
Henkilöarkistot	198	11 %
Lapsitoiminta	94	5 %
Nuorisoliike	86	5 %
Osuustoimintaliike	84	5 %
Raittiustoiminta	47	2 %
Naisliike	30	2 %
Muut	94	5 %
Yhteensä	1 829	100 %

Vuosikartunta

Vuosikartunta 100 hyllymetriä

2. Arkiston käyttäjät

Tutkijoiden jaottelu

Akateeminen tutkimus	56 %
Harrastajatutkimus	35 %
Tiedotusvälineet	9 %

3. Luovuttajat

Henkilöluovuttajat

- Aaltonen Hilikka
- Aho Martti
- Anttalainen Marja-Liisa
- Arpiainen Irja
- Bergholm Tapio
- Bogdanoff Orvo
- Haarajärvi Marja
- Halonen Jukka
- Heinonen Pekka
- Helenius Henrik
- Holopainen Ritva
- Jäntti Jukka
- Järvinen Alli
- Kerojärvi Erkki
- Klemm Marjatta
- Koivunen Juhani
- Kuusela Martti
- Lahtinen Matti
- Lampinen Pekka
- Lautasalo Onni
- Lindfors Aarre
- Metsälä Jarmo
- Mäkinen Pentti
- Määttäla Elisa
- Oinonen Pentti
- Oivio Pekka
- Ojala Eelis

Partanen sinikka
Rossi Ilpo
Saarinen Pentti
Salmi Ritva
Salminen Juhani
Simojoki Juhani
Sovala Markus
Suikkanen Esko
Tanner Olli
Tuominen Vieno
Uhlgren Reijo
Valtakoski Jussi
Warto Rauli
Westman Kalevi
Wickman Maj
Wiksten Anita
Åberg Martti

Yhteisöluovuttajat

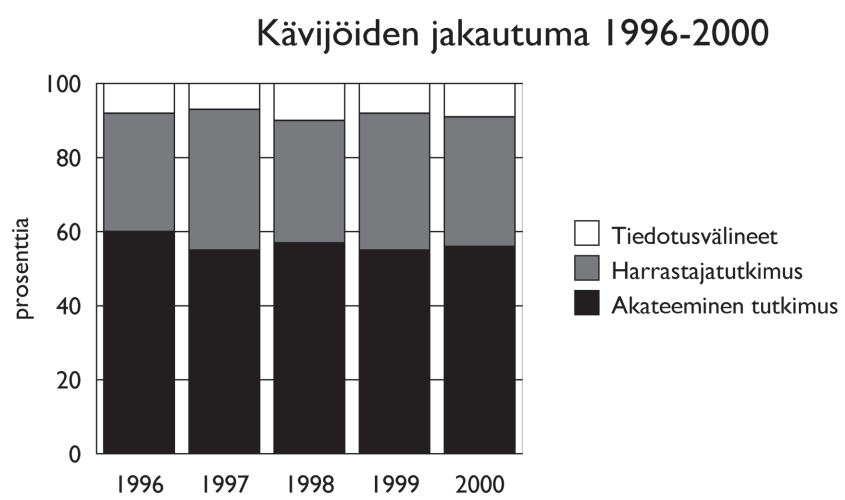
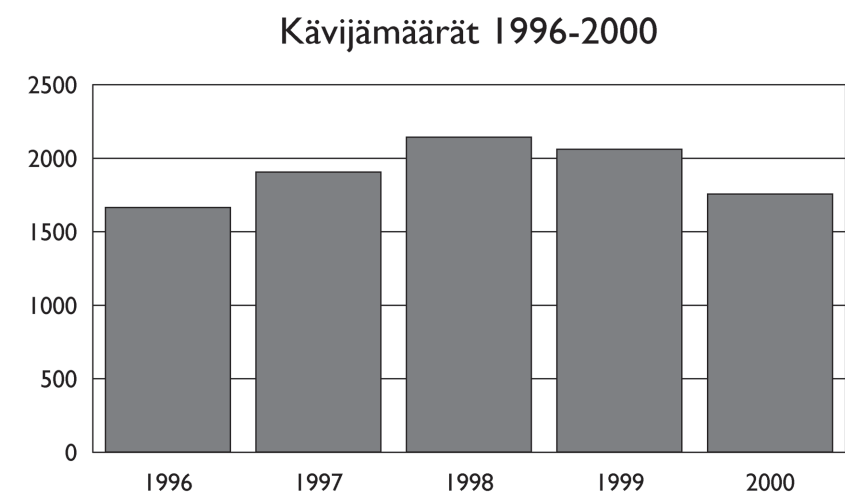
Alppilan Nuoret Kotkat c/o Rossi
Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry
Demari/urheilutoimittaja
Helsingin Eläkkeensaajat ry
Huittisten Maaseututyöväen ao 389
Hyvinkään VR:n Sos.Dem.Yhdistys
Itä-Hakkilan Sos.Dem.Yhdistys
Järjestötoimitsijain Liitto
Kansan SivistysRahasto
Kansan Arkisto
Kemialiiton sd-ryhmä
Kiinteistötyöntekijäin Liitto ry
Lauttasaaren Sos.Dem.yhdistys
Liikealan Ammattiliitto
Lohjan Eläkkeensaajat ry
Nokian Sos.Dem.Kunnallisjärjestö
Osuuskunta Tradeka-yhtymä
Palkansaajasäätiö
Paraisten Sos.Dem.Työväenyhdistys
Rakennustyöläisten Liiton osasto 390 Helsingin Putkimiehet
Rautatieläisten Liitto
Rautatieläisten Sos.Dem.Yhdistys

Savion Kumityöväen sairauskassa c/o Kemianliitto/ Urpelainen
SDP:n Keski-Suomen Piiri ry
Sipoon Eläkkeensaajat ry
STS-pankkikilta
Suomen Viestintärahoitus Oy
Teknisten ja Erikoisammattien Liitto TEKERI
Turun Posliinin Sairauskassa
Turun sos.dem. Ursin-seura
Turun Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö ry
Tuusulan Demarit ry
Työterveyslaitoksen ja Kuntoutussäätiön ao VAL 020
Työväen Keskusmuseo
Työväen Sivistysliitto ry:n Opintokeskus
Työväen SivistysliittoTSL ry
Vantaan Sos.Dem.Kunnallisjärjestö
Varsinais-Suomen Sosialidemokraattinen Piiri ry
Viestintäalan Ammattiliitto
Virtain Lahdenkylän Työväenyhdistys

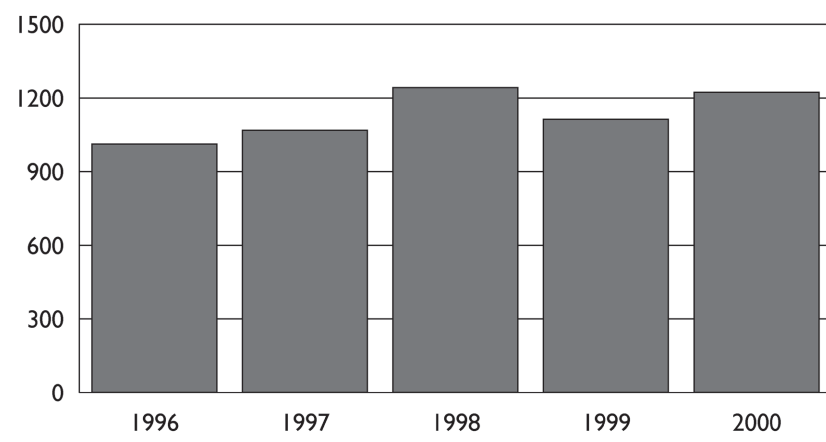

4. Graafiset esitykset viisivuotis-
kaudelta 1996-2000

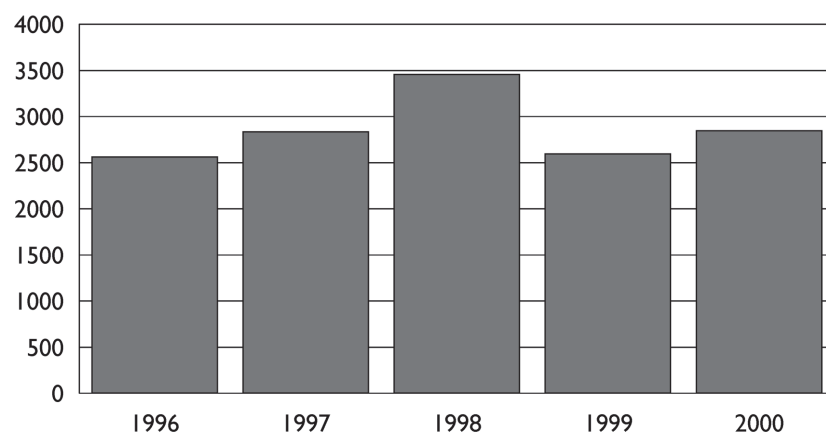

Tiedustelut 1996-2000

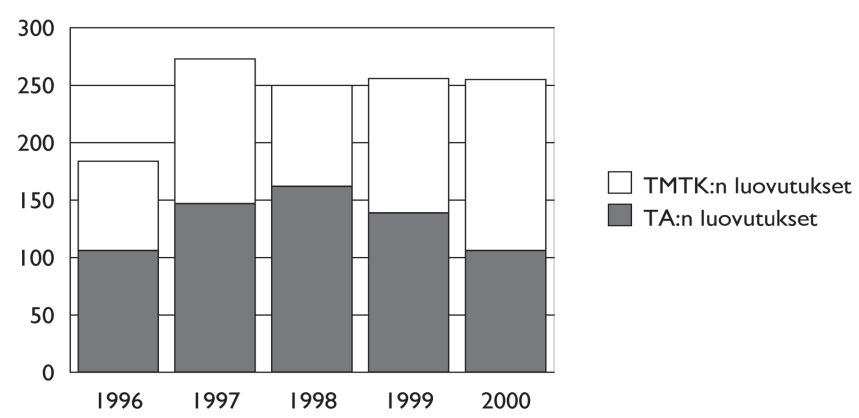

Käytetty aineisto 1996-2000

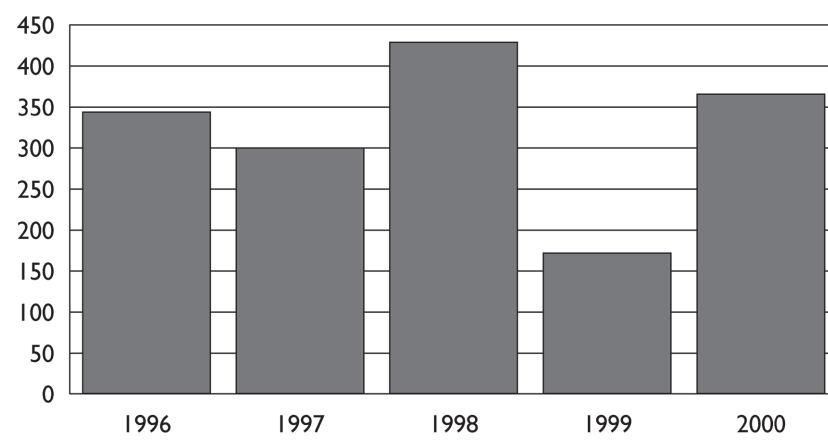

Luovutukset 1996-2000

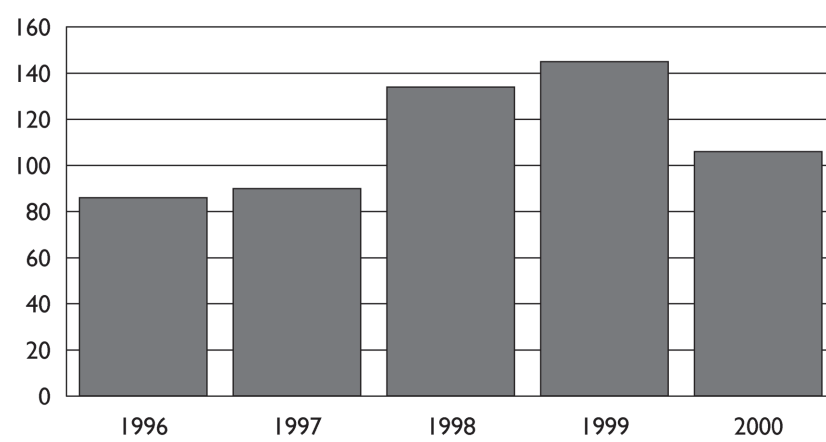

Muistitiedon käyttö 1996-2000

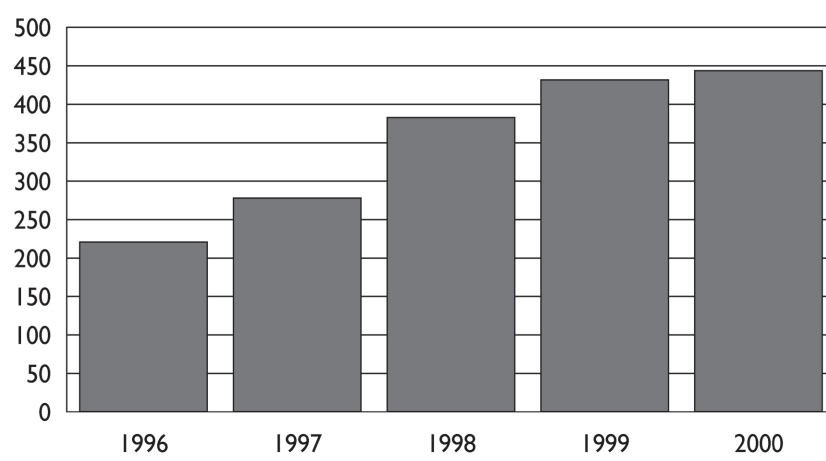

Kuvatiedustelut 1996-2000

Kuvatilaukset 1996-2000

5. The Finnish Labour Archives

A Short Presentation of History and Collections

The Finnish Labour Archives collects archival material and oral history related to the heritage of the Finnish labour movement and especially heritage of the Social Democratic labour movement. The Finnish Labour Archives is today a well-known research centre among the researchers. It is the oldest and largest private archives of national and social movements in Finland. The material housed by the Finnish Labour Archives has grown to occupy five kilometres of shelf space. It provides a public service to about 2 000 researchers every year.

History and Organisation

The Finnish Labour Archives was founded in 1909 by the Finnish Social Democratic Party (SDP). Today it is maintained by the Labour Archives Foundation. The Executive of the SDP nominates the governors of the foundation for a five-year term. The archives receives subsidies prescribed by law and private financial donations for its operations. The archives is run by ten employees and is led by Mr. Esa Lahtinen.

The Finnish Labour Archives is a member of the International Association of Labour History Institutions (IALHI), and of the labour movement history conference which is organised in Linz, Austria, once a year. The Archives has a lively cooperation and regular seminars with Scandinavian labour archives.

Collections

The collections of the Finnish Labour Archives contain documentation on the organisations of Finnish politics, trade unions and cultural movements. The archives allows historians to study the effect of the socialist concept on the Finnish working class at many levels: on the grass root level of local organisations, on the level of county as well as national and international politics.

One third of the collections consists of the archives of the political labour movement. Another third comprises the archives of the trade union movement, and the rest represents the archives of the working class cultural organisations, special collections and personal archives.

At the turn of the 20th century the counterculture of the working

class took many forms. The Finnish Labour Archives houses over 3000 local social democratic party branches and over 500 labour women's associations. The amount of archives of local labour union associations has increased to almost 3000. Along with branches of political parties and trade unions, workers' temperance organisations were established, as were organisations for women and young people, sports clubs, choirs, theatres, educational associations, hobby clubs, peace guards, co-operative shops, workers' newspapers, print shops etc. The workers' reaction to the upheaval in Finnish society at the turn of the century was powerful. For instance there is material of about 200 cooperative shops and of over 160 labour theatres, choirs and orchestras.

The most research visits and deliveries of documents to the reading room concern the documents of the Social Democratic Party (SDP). Customers have access to all levels of the SDP-material that is older than 15 years.

Special Collections

Civil War 1918 Collection

In addition to academic research much interest has risen among the genealogical researchers for the Finnish Civil War Collection. Local labour associations listed the names and the destiny of the dead after the Civil War. The documents form a collection called the terror-statistics, which is the most studied part of the Civil War collection.

Oral History

The Commission of Finnish Labour Tradition operates in association with the Finnish Labour Archives. Since 1960 the Commission has gathered a collection of memoirs and interviews of more than 7 000 veterans in the labour movement. Out of this collection the Commission has published seven anthologies. This collection, amounting more than 200,000 pages, can be used with the aid of indexes of place names and contents.

Photographs and Posters

The collection of photographs and posters are of great volume. The photograph collection includes 350 000 pictures and 5 000 posters. The archives supply photocopies, copies of photographs and digital photos by order.

Annual Report of the Finnish Labour Archives in 2000

General Survey

In the year 2000 the Finnish Labour Archives greatly increased its presence on the Internet and expanded its national and international service. The Internet improved access to the lists of archival collections.

The finances of the archives and the number of employees have been stable. 65 % of the finances came from the statutory state aid. Private donors are responsible for the rest of the finances. It is very important for the Finnish Labour Archives that private donors are willing to fund the costs of making their archival collections accessible.

The annual report shows that access to the collections was significantly improved and collections are made accessible also in the Internet. The central catalogue system of the archives can be searched in the Web by online finding aids. The online archival information can be searched by name or names of the records creators or by theme or by place or by time. All new lists are available on the Web in the joint database of the Private Archives Association www.yksityisetkeskusarkistot.fi. The Labour Archives participated in creating this database and hosts it on the Web.

The Finnish Labour Archives has devoted much time renewing the archives data-based catalogue on the basis of the intranet system. This new system is going to be taking in use in the year 2001.

The central data-based catalogue of the Finnish Labour Archives consists lists and inventories of over 7 000 archives and collections.

In the year 2000 the indexing of collections succeeded well. Almost one thousand new lists were added to the central database of the Labour Archives. Priority was given to the inventories of the trade unions. We arranged large archives of the Unions of Glass- and Porcelain Workers and of Municipal Workers and their local branches.

During the year 2000 the Finnish Labour Archives acquired 106 new archives or additions to established collections. The biggest donations were the archives of the Trade Union for the Municipal Sector and of the Labour Cooperative Wholesale Company, which was founded in 1917.

The latter donation included archives of many cooperative factories and a huge amount of photos of work and products. Also the newspaper Demari, the main organ of SDP, donated part of its picturecollection to

the Labour Archives. With these donations the amount of photos has increased to the high number of 350 000.

The personnel has consulted labour organisations in archival matters. They have held lectures on labour history and labour documents as well as on labour women's history. The personnel has supported historical research by introducing the collections in several scientific articles. The Labour Archives produced an exhibition A Century of Labour Women's Movement.

National Cooperation with Other Private Archives

The private archives in Finland founded an association in 1999 called The Private Archives Association. Ten private archives belong to it: The Archives of the Centre Party, The Archives of the Organizations of the National Coalition Party, The Archives of Salaried Employees, The Archives of President Urho Kekkonen, The Central Archives for Finnish Business Records, The Finnish Labour Archives, The People's Archives, The Sports Archives of Finland, The Swedish Central Archives and The Trade Union Archives. These archives organised in 1997 a joint project to transfer all lists and inventories of collections into the Internet. As a result of this project lists of documents of the private archives are connected in a common archival database on the Web. All together in this database there are lists of 19 000 collections of different records creators. They can be found according to name or theme or time or geographic place. The database can be found in the address www.yksityisetkeskusarkistot.fi.

The Finnish Labour Archives had an essential role in creating this Web-project. For three years it was financed by the state and by the National Archives. It was a pioneer project not only nation-wide but also in an international perspective. It showed how fruitful and useful cooperation can be between the archives and especially between the small archives.

The Finnish Labour Archives in Figures
in the Year 2000

Acquisitions

Number of archives acquired	106
Photographs acquired	88 000
Oral history/ biographies received	149
Oral history/ number of tapes received	49
Oral history/ interviews done	11

Services

Seats for readers	14
Visits to reading room	1 756
Foreign visitors	20
Groups visited	7
Archival units consulted in the reading room	1 705
Microfilms consulted	124
Oral history documents consulted	366
Documents copied	7 890
Photographs copied/scanned	444
Visitors web site	10 000
Requests answered	1 224
Requests concerning photographs	106
Sent document loans to other archives	64

Personnel

Esa Lahtinen, Director: esa.lahtinen@tyark.fi
Tel. 09-7743 1120
Marjaliisa Hentilä, Researcher: marjaliisa.hentila@tyark.fi
Tel. 09-7743 1130
Mikko Kosunen, Project researcher: mikko.kosunen@tyark.fi
Tel. 09-7743 1160
Tellu Laukkanen, Archive employee: tellu.laukkanen@tyark.fi
Tel. 09-7743 1155
Markku-Antti Nieminen, Project researcher: markku.nieminen@tyark.fi
Tel. 09-7743 1145
Annariikka Rantala, Archive assistant : annariikka.rantala@tyark.fi

Risto Reuna, Researcher in Oral History: risto.reuna@tyark.fi

Tel. 09-7743 1170

Veikko Rytönen, Researcher: veikko.rytkonen@tyark.fi

Tel. 09-743 1150

Kirsti Saarikoski, Archive assistant: kirsti.saarikoski@tyark.fi

Tel. 09-743 1125

Petri Tanskanen, Researcher: petri.tanskanen@tyark.fi

Tel. 09-743 1135

Ulla Tapiovaara-Harpp, Researcher: ulla.tapiovaara-harpp@tyark.fi

Tel. 09-743 1140

Address: Työväen Arkisto, The Finnish Labour Archives,
Paasivuorenkatu 5 B, 00530 Helsinki.

Tel. 09-77431110, fax 09-77431111, e-mail: info@tyark.fi , see also:
www.tyark.fi

Open Mo-Fr, hours of service: Mo, Wed, Fr 10 a.m. to 4 p.m., Tue, Th
10 a.m. to 7 p.m.